

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2042 :: ANY XL

10 cèntims = Atrassats 20

BARCELONA 15 DE FEBRER DE 1918

—Usted és la Quaresma?... Doncs mire, sense el clàssic bacallà a l'esquena, todo el mundo la pendrà per altre.

PERFUMES NOVOS amb LOCIONS de "MYRRURGIA"

Calvicies-Caspa - Caída del CABELLO

CAPILAR

AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «América Clínica», Plaza Buencaseso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

DROGUERIA I PERFUMERIA

:: JANSÁ ::

CASA ESPECIAL en articles
per a la pintura artística
i decorativa

■ ■ ■
Benzina - Olis - Grasses
per a AUTOMÒBILS

■ ■ ■
SALMERÓN, 73 GRACIA

TELÉFONO 455 G

KOK-EXPRES

CENTRE de representació
i gestió d'assumptes
administratius, judi-
cials i privats

Préstams en hipoteca i lletra
(ràpid) = Quantitats disponi-
bles únicament per a traspa-
sos de herències = Reclama-
cions hereditaries per la via
judicial i extrajudicial = Cer-
tificats del Registre d'últimes
voluntats, de defunció i nai-
xement = Expedients pels
moços de reemplaç (Quintes)

Plaça del Teatre, n.º 6, 1.º

BARCELONA

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositario:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14.

Hijos de VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2

FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1

VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña

FARMACIA LA CRUZ

en todas las buenas farmacias.

Bazar de la Unión

Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

Útils per a escriptori
Tintes classes superiors

Tabarin "Moritz"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 ————— Telèfon 2044

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

El triomf dels anònims

OT bon barceloní—el bon barceloní que vota dematí—meditava davant dels quints llocs de les candidatures, la regionalista i la republicana. Dedicaven En Miguel Santos Oliver a la primera i En Gabriel Alomar a la segona. Els dos mallorquins i els dos escriptors; l'un maurista i l'altre antimaurista. Les candidatures s'equilibraven i a un temps se fèien integralment antagoniques. Quefes contra quefes i prestigis contra prestigis. La ciutat no podia fer unes eleccions, és a dir, realitzar una tria, amb menys complexitats. De sobte, la «Lliga» retirà an En Santos Oliver i els republicans an En Gabriel Alomar. Aquella teoria nostra del retorn dels literats a les representacions públiques s'esvaeix. Els partits no volen poetes. I la «Lliga» fa avançar al senyor Narcís Batlle en substitució d'En Santos Oliver i els republicans treuen a l'Alomar per a posar a don Joan Pich. De l'unitat saltaren als ceros decorats amb boina i amb gorro frigi.

—Es el Bahamonde, l'home gris que s'inhibeix i se resigna—cria un regionalista davant del nom d'En Batlle.

—Es don Toribio que torna—clama un republicà.

No, no, reventadors impenitents. Aquests dos noms, no perquè careixin de glòria estan mancats de dret per a figurar en la candidatura. En Lerroux, a la republicana, és la política; En Giner, la càtedra; En Domingo, la persistència de la passió del mestre d'escola; En Largo Caballero, l'obrer que bada i don Joan Pich, l'obrer que no bada. Ell és un exemple perquè la redempció dels treballadors ha d'ésser obra dels treballadors mateixos; ell portarà la llum a totes les qüestions com l'ha portada a tots els pisos; ell, compleix la tradició dels alcaldes populars de Barcelona que han passat del Consistori al Congrés, com el doctor Robert; ell, finalment, contribuïa a desvanèixer la llegenda de que el senyor Lerroux ha actuat parisitàriament sobre els nostres obrers. «El senyor Pich—podrà dir—ha adquirit obsessat i gros peculí, vora meu». I és un de tants, un instal·lador elèctric. De qual-sevol paleta o fuster o manyà, amics meus, podria fer, com d'En Pich, un diputat. ¿Qui de vosaltres conserva-

dors terratinents podria presentar un obrer tan gros, tan vermell, tan calvo i tan redimit?

Haig de confessar que sento una instintiva admiració per En Joan Pich. Entre una novel·la i un home que viu, com en una novel·la, prefereixo a l'home. Així amb En Joan Pich. No han trobat les meves mans cap llibre de literatura estimulant, ni els d'En Masdeu, ni els d'En Samuel Smiles, i en canvi, si fós poeta compendria una oda «pichiponiana». Perquè En Joan Pich és un home estimulant, la vida del qual posada en una auca haurien de aprendre els nois a estudi. Ell, és l'estalvi, el treball triomfant, el progrés i, la seva electricitat, el fill menestral que tenia Catalunya i que ha esdevingut senyor, l'home fill de les seves obres i una acumulació tal de virtuts victorioses que les mares que tenen fills, quan aquests tornen del taller, els hi haurien d'estimular l'honrada ambició, oferint-los-hi l'exemple d'En Pich! «Aviam, fill meu, si treballes força i arribes a ésser un altre Pich.»

Un home així, que hauria d'ésser president vitalici de l'Acadèmia de Ciències Morals i Polítiques i de l'Econòmica d'Àmics del País, dret indiscutible a ocupar un lloc en el Parlament, com el té el notari d'En Narcís Batlle, que segueix guardant la fe pública, representarà el notariat català, farà estudis de Dret civil a Catalunya per a quan ens concedeixin l'autonomia o es reformi definitivament el Còdic civil general i recollirà els testaments polítics. Ademés, si En Pich representa el pla republicà, el senyor Batlle representa la muntanya carlina; si En Pich és l'avenç, En Batlle, és la tradició; si En Pich és el art elèctric, En Batlle és la ciència notarial. Són un parell d'homes símbols. Unicament els hi junten dues coses, que'ls dos són germanòfils i que el senyor Batlle és el Pich dels regionalistes i En Pich el senyor Batlle dels republicans.

* * *

Un amic arriba indignat:

—Sabeu aquella frase d'En Carles Rubio, aquell gran periodista de la revolució? Doncs, quan després de la pujada d'Isabel II es formà el ministeri revolucionari, al trobar-se amb un ministre, amic seu, que li preguntava quin càrrec havia obtingut, li respongué: «Després d'ésser tu ministre an a mí no em podeu fer més que president del poder executiu o porter.» Doncs apliqueu la frase an aquestes accions.

No, amic, no tens raó. Ja ho sé, ja ho sé que d'En Pich diuen que és analfabet, però a més d'ésser fals, això en la política careix d'importància. Els reis, els grans reis de les edats heròiques, no sabien escriure.

PARADOX

Aquest número ha sigut revisat
per la censura militar

Souper-tango i Super-tonguistes

EN Santiago Rusiñol ha retirat les seves obres del «Teatre de Novetats». L'Empresa n'hi ha retirat una an ell, el *Souper-Tango*, després de l'estrena, i ell, en conseqüència, molestat amb raó, ha retirat a l'Empresa totes les obres del seu extens i aplaudit repertori. La desatenció brutal d'un Empressari, bé val la lliçoneta d'un autor eminent.

L'història dels fets no pot ésser més clara. En Rusiñol, el mestre sainer, dona un sainer original a l'Empresa del «Novetats» i aquesta, després de no fer cap sacrifici per a presentar-lo decorosament, i permetent que anés com aquell qui diu sense ensajar, estrena l'obra a altes

Moisés-Ventosa mostrant als espanyols les taules de la Llel.

hores de la nit i després que el públic estava cansat de riure una pallaçada en tres actes inacabables que cap empresa catalana s'havia recordat de desenterrar. L'obra del nostre amic, que és una formidable sàtira contra un vici lleig molt arrelat a Barcelona, s'anà descapdellant plàcidament, celebrant-se a estones, fent-se un xic llarga en certs moments (val a dir la veritat), però passant sense protestes de cap mena; més, com que al final, després de caure el teló, certes veus isolades, certs elements que no volem assenyalar, però que devien tenir cua de palla, es posaren a cridar en contra de l'obra i de l'autor, per això l'Empresa, sense donar abans cap satisfacció an aquest, rebent sens dubte ordres contràries d'aquells elements, se cregué amb el dret de tenir una descortesia amb En Rusiñol tractant-lo com un innominat, i acordà amb ella mateixa retirar l'endemà mateix el *Souper-tango* dels cartells.

Per culpa d'aquells elements, doncs, no s'ha representat més d'una vegada el darrer sainer d'En Rusiñol. *Souper-tango* s'ha convertit en *Super-tango*, però als tonguistes se'ls ha vist d'una hora lluny la trampa... i fins l'orella, que la deuen tenir molt llarga de tan estirada.

No volem nosaltres sortir en defensa del darrer sainer d'En Rusiñol. Lo que si afirmem és que ni artística ni literàriament pot fer En Rusiñol cap obra dolenta, i menos al extrem de que uns senyors que s'han atipat de guanyar diners amb el seu repertori d'obres fortes i vigoroses, no puguin defensar-li un número prudencial de representacions d'un sainer. La personalitat il·lustre d'En Rusiñol no's mereix aqueixa debilitat per part d'una Empresa.

El mateix cas de *Souper-Tango* que, com havem dit, ha tingut el dò de disgustar a certs elements cues-de-palla, s'ha donat anys endarrera amb les estrenes de *Els Jocs florals de Canprosa*, *La lletja*, i altres obres del mateix autor, i mai, mai, les Empreses han procedit en la forma descortès amb que ho ha fet la del «Novetats», donant compliment a la ínfima minoria protestatària en desprestigi d'una glòria de la nostra escena. Ans pel contrari, lo que les Empreses han fet, perquè hi tenen l'obligació moral i fins la material, ha sigut defensar els seus interessos i els de l'autor, sostenint amb valentia l'obra en els cartells, i moltes vegades fent servir el mateix soroll per base de propaganda.

La desconsideració al il·lustre dramaturg, doncs, és ben patent, i tots els comentaris que pugui fer el més llec han de convertir-se en anatemes contra una Empresa que ha tingut la gosadia de retirar dels cartells l'obra d'un autor eminent; després de l'estrena una obra que al cap d'avall no fou rebutjada pel públic, sinó per dues dotzenes de senyors interessats en el fracàs... per la part que els hi tocava; una obra que, si no és una meravella teatral, cosa que el mateix Rusiñol és el primer en reconèixer, com a sàtira resulta perfectament viable en que no sia sinó per les llagues que descobreix i la lliçó moral que se'n desprèn. I això podrà demostrar-se ben aviat, doncs, segons sembla, una altra

—Ja ho heu vist, noies, en el temps que correm lo més divertit dels balls de màscares... és el sopar.

Empresa menys despreocupada que la del «Novetats» ha sol·licitat an En Rusiñol el *Souper-tango* per a estrenar-lo dignament i amb tots els honors, d'aquí pocs dies, en un dels més populars teatres del Montmartre barceloní.

Les pensades d'En Rodés

Tots els districtes tenen dos candidats, el que ha de guanyar i el que ha de perdre. No es cap perogrullada. Els districtes d'elecció indecisa no son més que tres o quatre; els demés tenen ja el seu favorit que ha de guanyar fatalment i el qui li fa oposició per il·lusòries esperances o per dalit d'oposició. Tots, menys el de Balaguer. Fins an el senyor Cambó, omnipotent, se li apareix un contrincant que fa de diable. En canvi, cap ciutadà, ni bo ni dolent, ni angel ni dimoni, ni ambicions ni abnegat, se posa davant d'En Rodés.

S'ha volgut presentar an En Valentí i Camp. Declinà l'honor. S'ha insistit prop d'En Pla i Armengol i també

ha refusat. Ni els catalanistes, ni els republicans, ni En Riu, troben un adversari per a En Rodés. ¿Per què aquesta temensa o aquest respecte? ¿Per la seva força electoral? ¿Per la seva influencia ministerial? ¿Pels perills que ja va córrer En Barella en les eleccions passades? No, no. Nosaltres estem convençuts de que En Rodés espanta als adversaris per la fama dels paranys, bromes, males jugades i trapaceries electorals que el seu enginy pensa i aplica.

A les eleccions passades res podia contra la tossuda voluntat de la majoria dels electors d'un poble, ni promeses per a l'avenir, ni ofertes immediates. Els interventors del contrari eren, ademés, uns cans fidels que guardarien l'urna igual que un sagrari. En Rodés i els seus no s'acovardiren i després d'examinar la sala on se tenia de votar depositaren en un armari una urna, exactament igual a la que havia de servir per a recollir les paperetes. Cap allà a les dues, quan encara els interventors contraris no podien sospitar una mala pensada, se va sentir una musica que pujava carrer amunt. Els cornetins i tambors ressonaven amb el més airós dels «passos-dobles». —¿Què és això?

Els interventors sortiren al balcó i mentres seguien amb el cos la musica flamenca els altres agafaven l'urna amagada a l'armari, canviant-la amb la de la taula.

Al cap d'un minut els interventors, fidels com uns cans, tornaven a montar la guàrdia entorn de l'urna. L'escrutini fou terminant.

Vès qui te coratge per a anar a disputar l'acta a un home que amb un corneti és capaç de guanyar una elecció.

Les tribulacions d'En Llosas

En canvi, un candidat existeix al que mai se li ocrerà cap d'aquestes entremaliades pensades. Si el senyor Llosas obté el triomf ho conseguirà per l'esforç dels seus partidaris o per l'eficàcia dels vots remunerats però no pas pel seu enginy.

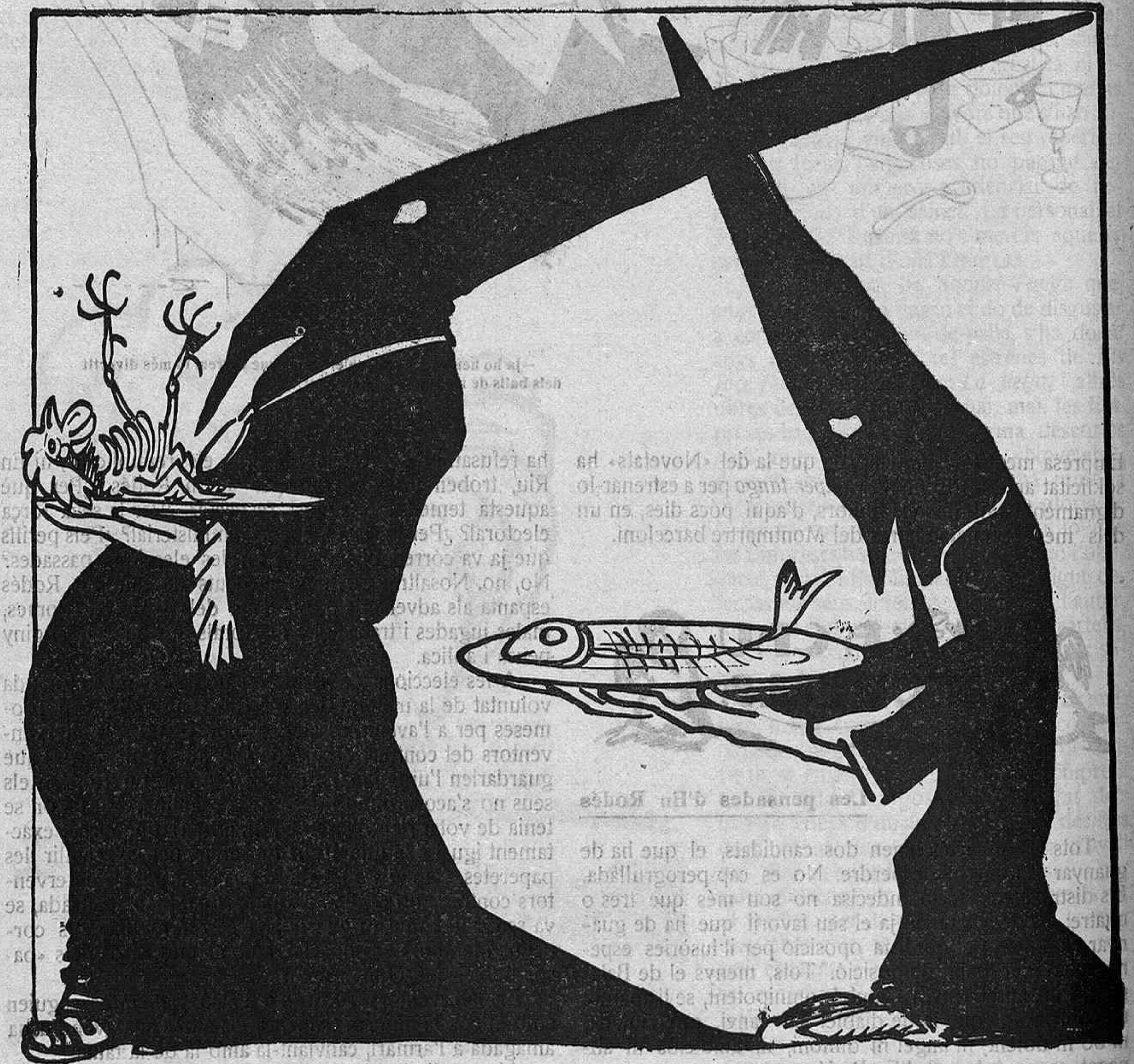
Nosaltres no sabem res del senyor Llosas, més que un episodi. Quan el sentiem nomenar era sempre de la mateixa manera: «El senyor Llosas, carlí...» Res més. Ignoravem si era advocat o fabricant o veterinari. Si jove

o valetudinari. Si ric o desvalgut. Si gras o magre. «El senyor Llosas, carlí...» I no pensavem d'aquesta denominació els antecedents que d'ell obtenien.

Avui, llegint candidatures un olotí, ha afegit un episodi. El senyor Llosas s'havia de doctorar i exhaust de tota sapiència, va patir uns dies sense poder extreure de les seves meditacions una decorosa memòria doctoral. Què fer? No li feien els vestits i les sabates i el menjar i les eleccions? Doncs, per què no li havien de confeccionar una memòria? Se decidí. Un xicot de l'Institut d'Estudis Catalans, li feu la memòria.

L'olotí treu de l'episodi una lliçó electoral:

—Per la memòria electoral no va donar més que vint duros. Si per una tesis doctoral dóna vint duros, per un vot no oferirà més que trentacinc cèntims. Al seu contrincant, si apreta, no li costarà gaire guanyar.

**Ditxòs temps de subsistències,
que fins amb les cucurullas
hi té d'haver diferències!...**

—Ja hem entrat a la Quaresma, mossèn Jaumet.
—Ja fa diest...

Els regeneradors

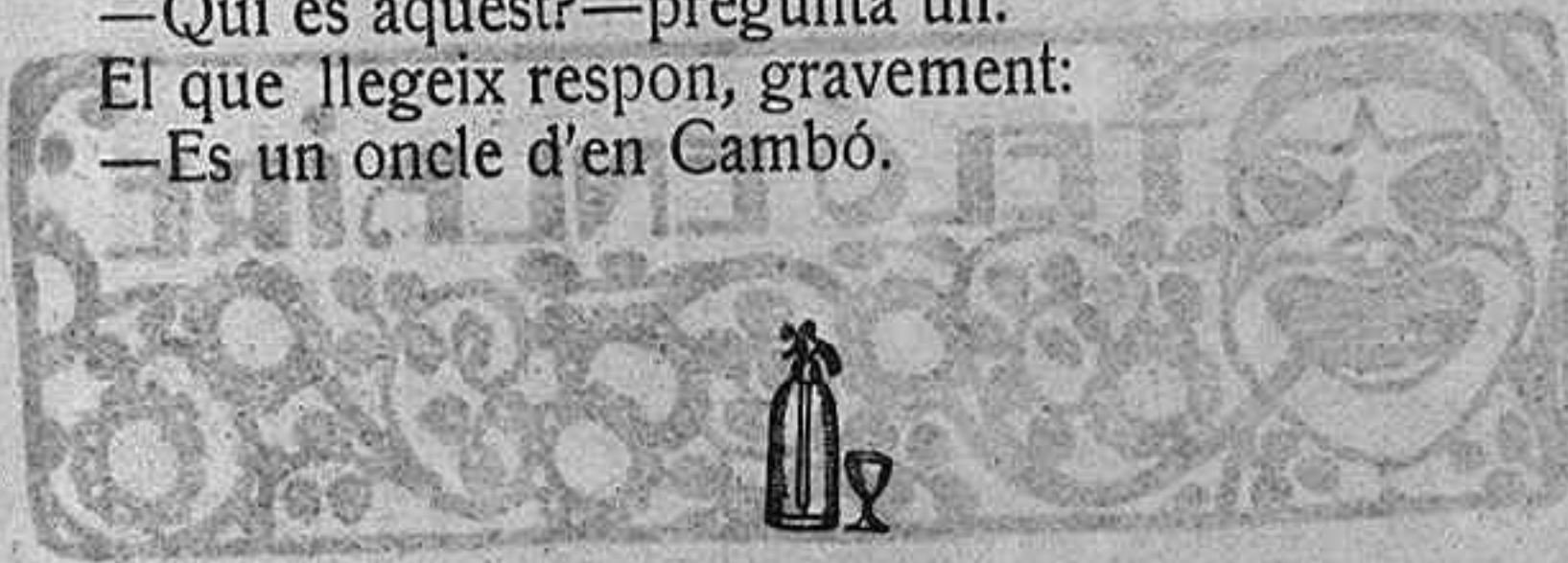
Els bons regionalistes llegeixen, plens de fervorosa curiositat, la candidatura per Barcelona.

Don Francisc Cambó i Batlle
Don Narcís Batlle...

—Qui és aquest?—pregunta un.

El que llegeix respon, gravement:

—Es un oncle d'en Cambó.

Història d'En Melcior Garra

RA un dematí, quasi un migdia, quan el baiet quasi sense calces ni espadnyes, amb un troç de camisa damunt les espatlles i una gran cabellera, crinera o pollera damunt la testa, damunt i ben arrapada an ella, se trobà amb la desagradable novetat de que la porta de casa seva era tancada.

Va trucar i res; repetidament tornà als pics i repicons de violència ascendent i res; per fi, quan amb els ulls plorosos i irats, anava a tirar un roc a la finestra pensant que si no l'obrien a les bones ho farien a les males i que més valia plantofada de mare sota

teulada que amoixament del sol sense redós, una veïna el crida:

—Melcior! Melcior!

—Què voleu?

—Vina'm aquí. Però que t'has fet criatura? D'on surts?
—Del torrent surto. Hi he anat amb la Viola, mala goça fumuda; m'ha fogit amb una cacera de senyors de Barcelona, no més que els hi ensenyi els viaranys, els caus i jasses.

—Però, a quina hora has marxat?

—D'hora; dormia el pare al llit i la mare dormia a la cadira; he agafat un crostó de pa i he marxat. Avui no m'han rentat la cara, m'he pogut escapar. Però perquè no obren? Tinc gana.

—Ara tornarà ta mare, menja mentrestant fill meu.

I la bona veïna donà an En Melcior una gran llesca de pa untat amb arrop.

El noi s'assegué al llindar de casa seva i començà a menjar; passada una estona, quan era a mitja llesca, arribà la Viola i ell, ressentit per la deserció de la goça fumuda, volia fer-la fòra, però després s'ho prengué més a la pia i com que la llesca de pa que li havien dat era molt pa compartí el reste amb la goça. Seguidament amb molt esforç pouà una galleda d'aigua que semblava tenir de de pesar més que ell i begué a morro i se rentà la cara i es mullà la camisa, encara restà aigua per a que begués la Viola i que ell fes un xipoll a terra en el qual pastà cendra de bogades i en feu pans i coques i llonguets.

La casa davant la qual En Melcior pastava era petita, rònega. A la part de baix hi havien la porta i un finestró, dalt una finestra sola, tenia el color gròc que treu l'emblanquinat de molts anys i les fustes de les obertures eren totes esquerdades i crivillades; al finestró hi havia una reixa de ferros que feien punxes com les fulles d'escardot.

Lo més bonic de la casa eren una parra que s'enfilava per un cantó i apoiada en dos pilans i uns travessers donava ombra als habitants i menjar a les vespes en el temps adequat, dues clavellines posades als costats de la finestra i una figuera que realment era una senyora figuera.

S'ha de confessar que la casa pot-ser era la més miserable del llogaret, però s'ha de reconeixer ensemps que de figuera com aquella no n'hi havia pas cap en les rodalies. Tenia la soca blanca (perquè la pintaven) llisa i alta, al mig hi havia un forat guarnit amb un farvalà fet amb la mateixa pell de l'arbre que talment semblava el seu melic. Les primeres branques eren tres, com les d'aquell simbòlic de la doctrina que representa la Santíssima Trinitat, les segones ja dotzenes, les terceres centenars i les altres mils i mils. Aquest arbre, al hivern, quan se despullava de fulles per a tapar les vergonyes a les estatués dels museus de Barcelona, semblava un parany per a caçar aeroplans o ocells; quan al estiu se vestia de fullam, semblava un troç de mar montat a l'aire, com la mar fragant i remorós, com la mar oferint sinó peixos, figues de coll de dama negres per fòra, vermelles per dintre i dolces com la mel.

Una dona embolicada en dos o tres mocadors, a pesar de que no feia fret ni mica, arribà. Duia la clau i la seguia un home carregat amb drapots. Se dirigí al noi i preguntà:

—Melcior! Melcior! què feu? (Anava per ell i la goça.)

—Pastem. I vos perquè ploreu mare?

La dona obrí la porta.

—Entreu Geroni, entra tu també Melcior, fill meu.

R.

PAPERAM

ALMANAC DE LA POESIA.—La casa Altés i Alabart ha publicat com de costum, el seu calendariet de propaganda i obsequi als seus clients, recullint en ses xamoses planes una sèrie de composicions en vers, lo més selecte de lo insertat en llibres i revistes durant l'any.

ESTUDIS I CRÍTICA DE PERIODISME, per Josep Alemany i Borrás.—Consta, el follet que tenim a la vista, de tres estudis encaminats a dignificar la premsa i en especial els periòdics comarcals, dels quals n'han sigut premiats dos en diferents certàmens. El senyor Alemany demostra amb ells un clar judici sobre la matèria, que's veu que coneix molt bé. Ademés, dits treballs, estan escrits amb molta cura.

ATILA, poema, per Apeles Mestres.—L'inspirat autor de *Margaridó* canta en aqueix llibre, un dels més robustos i valents que han sortit de la seva privilegiada ploma, les enormitats de la guerra moderna, anatematitzant de pas al Gran Culpable que tots coneixem prou bé. Els cants d'aqueix poema es llegeixen amb veritable fruïció per quant se veu que l'autor sent de debò lo que li dicta la seva musa actual; una musa pacifista, però al mateix temps amiga de la bona justícia i pietosa per a les petites nacionalitats devastades. Dir que els versos són fàcils i inspirats i que els pensaments són dignes del seu pare, fóra no dir gran cosa. Diguem doncs solament que en aqueix admirable *Atila*, l'Apeles Mestres és el gran poeta de sempre.

NIU D'ALIGUES, per Apeles Mestres.—A darrers del passat octubre s'estrenà aqueix drama en tres actes en el Teatre «Romea». Com sia que en aquella ocasió i en altre lloc del número l'encarregat de judicar les comèdies hi digué ja la seva, fem punt final, recordant tant sols que *Niu d'aligues* fou aplaudit com se mereixia.

APLEC, per Miquel Balmas Jordana.—L'autor d'aqueix aplec de treballs literaris morí tràgicament en el naufragi del *Princesa de Asturias*. Els seus amics han volgut llençar a la llum un amable recordatori a la seva memòria, i ho han fet d'una manera esplèndida, per lo que cal felicitar-los. En el volum *aplec* s'hi ha enquibit tot quant en ratlles curtes o llargues havia produït de notable el malaguanyat escriptor i poeta Miquel Balmas Jordana, estimat col·laborador nostre.

LOS MUERTOS MANDAN, per Vicens Blasco Ibáñez.—Es un extracte de l'hermosa novela del celebrat autor de *La Barraca*. El publica en son darrer número la biblioteca «Los Contemporàneos».

POESIES, per Ramón Roca Sans.—Recull de les millors composicions poètiques d'aquest autor. Formen en el fascicle número 248 de la «Lectura Popular» (Biblioteca d'Autors Catalans).

LUX.—Revista de art fotogràfic. Tenim damunt de la taula el número 20, corresponent a desembre. Va il·lustrat amb interessants fotografies i conté un text sobre tècnica del art, molt escullit.

CATALEG, de la Pelleteria H. Solsona.—Elegant publicació destinada a la propaganda dels abrics de pell especialitat de la casa.

SEPT SCIENCIES

A UN

que s'ha disfregat aquest carnaval, i que'm demana versos dient-li què m'ha semblat la seva humorada.

Crec que deus restar content de les teves correrries. T'has disfregat els tres dies amb un trajo diferent.

Prou t'he vist gastant brometes entre mig l'aristocràcia que va pel Passeig de Gràcia fent *gràcia* a les senyoretetes.

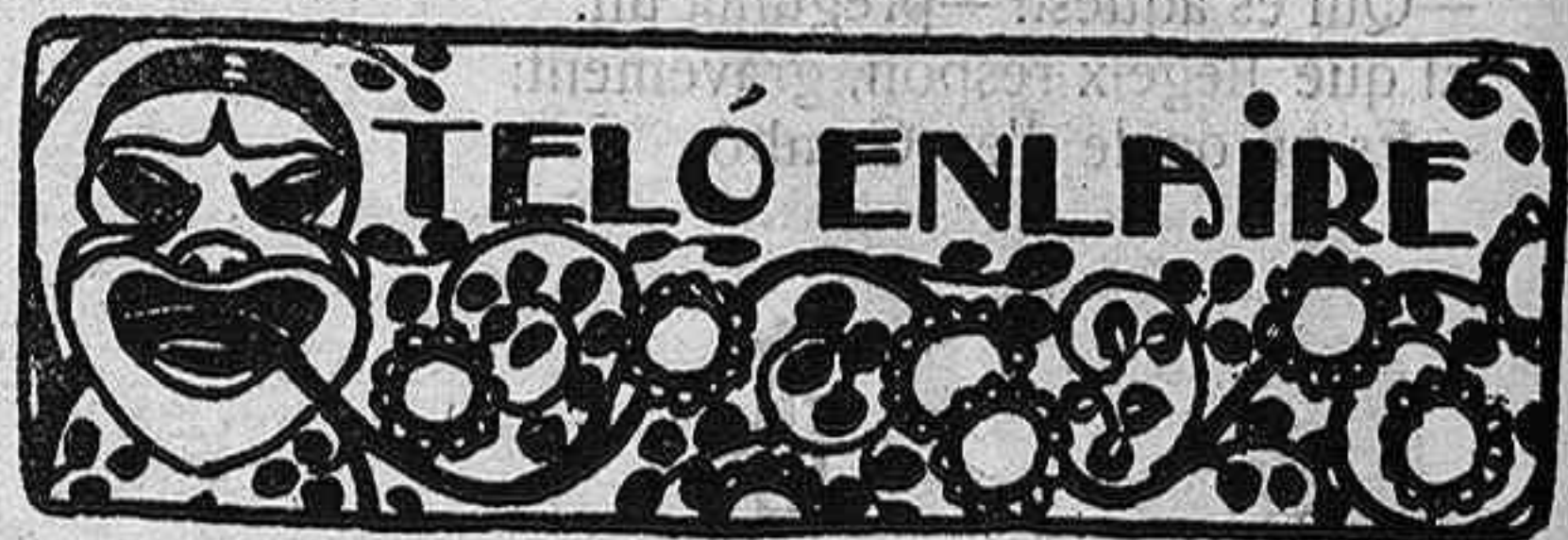
Primè anaves de *Charlot* amb gestos i ensopegades que arrencaven riallades. Ho feies molt bé, xicot!

Després d'*apatxe* vestit; amb tant justa propietat anaves, que ben mirat, que ho eres haguera dit. I ultimament, ple de plomes i amb dibuixos de tatuatge vaig veure't d'*indio* salvatge amb tots els seus punts i comes.

Tinc per cert que tu ja veies que per tot allí on passaves la concurrència aturaves per contemplà el goig que feies.

Més si vols que't digui jo com vas agradar-me més. dels tres tipos, per mi és el d'*indio* el que't va millò.

LLUIS MILLÀ

LICEO

El ball de disfresces del «Liceo», organitzat pel *Círculo Artístico*, va ésser l'èxit més gros d'aquest carnaval, fou cosa de molt gust, molta riquesa, etc., etc., però com que nosaltres, gracies a Deu, ens fem amb els pobres, ve't-aquí que... ja'm poden entendre.

ROMEA

La casa de l'art és un sàinet satíric de don Santiago Rusiñol; un sàinet d'aquells amables, de vergaçada fluixa, però que diverteix tot ensenyant. Rient, rient, anem coneixent la trista veritat d'aqueixes cases mal endreçades per culpa de les mares bledes, dels pares sense energia i dels fills amb fums d'artista. Pot-ser el cas de *La casa de l'art* és un cas particularíssim qu's dona escassíssimes vegades, sobre tot a nostra Catalunya, però aixís i tot, la seva sátira és digne de posar-se de relleu per una ploma intencionada com la del nostre gran humorista.

Del tirat de *El pintor de miracles* i del *Triomf de la carn*, en el darrer sàinet d'En Santiago Rusiñol, les escenes s'hi desenrotllen naturalment, fins arribar a la moraleja del «Primer el pa i després lo altre!» que pinta d'una manera justa

BL SECRET DE MOLTES CANDIDATURES

La pluja de diners.

—Pare, que no anreu a donar el vot?
—A quin preu els paguen?

que, vaja, que aquella nit, el més equivocadament de tots va ésser la petita part del públic que's mostrà desconsiderada amb En Rusiñol.

L'interpretació no tingué el degut relleu. Tot allò anava molt arrocegat, com si es tractés de un primer ensaig. Fora de la Baró i la Faura, que estigueren senzillament kolossals; de la Maria Vila, plena de *chic* i d'espiritualitat i de la Casals, molt ufanosa, els demés... tot s'ho havien de menester. La presentació molt descuidada.

Del bullit que, segons diuen, hi ha hagut darrerament entre l'autor i l'Empresa, amb motiu de la retirada de l'obra dels cartells i de la consegüent retirada del repertori Rusiñol, nosaltres no en volem parlar ni volem fer-nos-en ressò. No és aquesta la missió del revister.

L. L. L.

el bon criteri i el sentit pràctic de la majoria de gent de la nostra terra. L'obreta, que no vol ésser sinó una joguina, té teatralment la deguda consistència. Els tipus resulten admirablement abocetats, les escenes perfectament construïdes, i el diàleg està atapeït de xistos d'aquells que no fallen, perquè porten l'etiqueta de l'autor.

El públic rigué molt, i de gust, durant tota la representació, celebrant les abundants situacions còmiques de l'obra, així com les frases enginyoses, que s'hi estalonen.

I, al acabar-se el sànet, En Santiago Rusiñol fou cridat a les taules, en mig de insistents ovacions, endreçades an ell i als artistes que prengueren part en l'execució de *La casa de l'art*, obra que creiem s'aguantarà bastants dies en els cartells del «Romea».

En l'execució de l'obreta, s'hi lluien tots, es veu que la feien de gust i que la tenien ben ensajada, però degut pot-ser a l'emoció de l'estrena, alguns dels actors encepaven tot sovint. Molt bé En Mir en el paper de reumàtic i la Fremont, i la Baró i en Viñas i la Fornés i... els altres, que diantrel...

NOVEDADES

Souper-Tango és un sànet dels de batalla, un sànet dels que piquen fort, al revés del estrenat al «Romea». Per això, perquè era de batalla, no és estrany que, al acabar-se l'obra el primer dia,—l'únic dia que's representà—hi hagués entre la concurrència alguns espectadors que se sentissin bel·licosos.

En el fons, l'obra d'En Rusiñol, és una sàtira contra aqueixos establiments que, amb la capa dels «sopers» dels «tangos» i de les alegres *filharmonies*, amaguen el set-i-mig i altres jocs d'etzar que ja sabem que són la perdició de la estulta jovenalla «gente-bien»; contra aquesta malura del jòc que tantes llàgrimes costa a les mares de poc caràcter i tants quartos als pares de massa condescendència.

Com se veu, el fons no pot ésser més moral ni més acceptable; ara, tocant a la forma, a la construcció i al diàleg la sinceritat ens obliga a confessar que no estigué prou just. Però tot fent constar que el nostre amic no ha estat tan afortunat com altres vegades ni en la viva pintura de tipus i situacions, ni en l'estupenda gràcia a què ens té acostumats en el diàleg, devem protestar de les insidioses protestes que se sentiren aquella nit. I creiem, al revés de alguns, que no n'hi havia per a tant; que l'obreta, alleugerida en uns punts i carregada en altres pot arribar fins a assolir un gran èxit... i

ELS DEPORTS

Això del Campionat de futbol està ja cuit. Si el diumenge vinent l'*Español* surt bé de Sabadell amb l'*Athlètic*, és cosa feta, queda Campió de Catalunya.

I, fredament parlant, li toca. Vostès ja saben que des de fa bastants anys, com si s'ho diguessin, el *Barcelona*, l'*España* i *Español* van siguent cada any, per aquest ordre, campions de Catalunya.

Estudiem la darrera etapa. Des d'aquell popular partit (1915) que'l *Barcelona* va perdre a Terrassa, quedant l'*Español* d'allavors campió, han passat tres anys justets. Observem-ho. El primer, l'any 1916, fou campió el *Barcelona* amb aquell memorable equip d'En Massana gran, que tan mala fi tingué a Madrid. L'any següent, 1917, ho fou l'*España* i malgrat de jugar gairebé tots els partits, del Campionat d'Espanya, aquí, es perdé per malestrugància, o per poca potència.

Si aquest any, 1918, queda Campió el *Barcelona* (que no en té ganes perquè això porta molts gastos i ara està el club blau granat en període de reconstrucció interior) es trencaria el torn aquest, involuntàriament és clar, però és evident pel que deixem apuntat. Convé per lo tant que quedi Campió el *Español*. Així ens donarà la raó a nosaltres.

I, ben mirat, si s'adoba un xic i està més encertat que diumenge passat amb l'*Inter* (que per poc queda empatat a un goal) confessem que s'ho mereix. Sobre tot ara que ha substituït an En Massana petit per En Blanco, que és un xicot que sap el que's porta entre peus.

De l'*España* ja no cal parlar-ne. Està massa reçagat i no pot fer més que *destorbar* al *Barcelona*, diumenge vinent. Per cert que'l *Canadienc*, que ara s'ha fet de moda contractant jugadors a tort i a dret, ens ha deixat el club d'En Gimeno gairebé sense camisa. *Nada menos* que 8 jugadors dels millors se n'hi emporta cap al camp de Les Planes.

I ara que parlem dels *canadiencs*, Estàn fent furor amb llurs gestions. Tots els jugadors i jugadores, de més o menys *cuantia*, es freguen les mans amb gust pensant que podran exigir més *compensacions* que abans, amb tanta demanda.

Fins En *Pichichi*, el popular *Pichichi* vascongat, diu que volen fer venir. An aquest pas, l'*Athlètic*, de Bilbao, també perilla. Perquè com s'ho faran, allí dalt, sense un *Pichichi*.

Però no s'amoinin per'xò. An aquí també tenim un *Quinqué* que s'ha tornat *sevillano* i no el trobem pas a faltar tant.

Un jugador, diguin el que vulguin, pot ésser necessari, però mai imprescindible. No's donguin doncs tanta importància els favorescuts per la demanda.

FLY

NOTES D'ART

El senyor don Agustí Ferrer, molt senyor nostre, exposa a càrrega un munt de dibuixos colorits, o esboços o com vulguin dir-ne.

Diu que el tal senyor Ferrer natural de Sitges ha corregut la Ceca, la Meca i la vall d'Aran, encès per la flama d'una noble ambició artística. No direm que no. Ell pot ésser coneixedor de les piràmides de Santa Sofia, de les ruïnes de Pompeia i nosaltres recordar-nos d'allò de que no tenen ulls i no hi veuen que diu el Sant Evangeli.

També ens expliquen que ha decorat un teatre a Oran. Meno.

Peor están en Oran.

Si vol creure'm a mi que se'n torni al moro.

A les Laietanes exposa un senyor López Morillo que's dedica al gènere de les senyores sicaliptiques i tatuades. Els seus dibuixos també ho semblen un tatuatge però sense ingenuïtat. El senyor López Morillo faria bé dedicant-se a brodar en canyamàç i quan tingués acabada la dansa de Salomé dedicar-la a sa mare en el dia de son sant.

Un tal Máximo Ramos omple tota una sala de literatura,

i lo que és pitjor, de literatura anàrquica i macabra. Hom de Déu, hom de Déu. Que no pot dar-se compte de que per bé que estiguessin els seus dibuixos (que no ho estan) no més amb els temes escullits ja farien riure.

No tenim pas cap ganes de molestar, però vaja, semblen il·lustracions de novel·la barata (pot-ser ho són) i això no s'ha d'exposar.

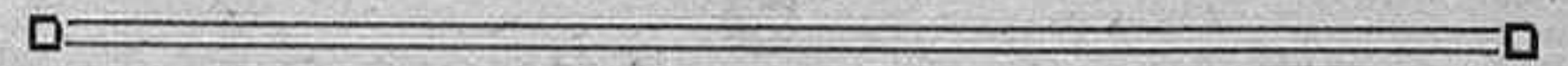
Aquella Anarquia, aquella Mort, Fam i Heroisme a cavall, aquell poeta; aquella senyora nua; aquell... Faci's fer un retrat.

En Porta exposa també a les «Galeries Laietanes». En Porta és molt elegant, molt femení; excessivament elegant i femení. Si aquí, a Barcelona, se publicués un *Vogue*, En Porta seria l'il·lustrador indiscutible. Els seus treballs són d'aquells en que no s'hi troba tara; pot-ser recorden una mica el d'En Gosé, pot-ser també una mica an aquestes postals angleses que fan forrolla ultimament.

L'Ivo Pascual exposa a càrrega Parés en companyia del vaquer del costat. El vaquer se'n queda tres i an En Pascual n'hi deixa una.

Les del pastisser les recomanem als llegidors, fan riure molt. Referent an En Pascual és el bon pintor de sempre, sincer, ben entonat. De lo que exposa, agradant-nos força quasi tots, preferim el número cinc «La Plaça de Prades» i l'onze «Les Corominotes».

M. REI

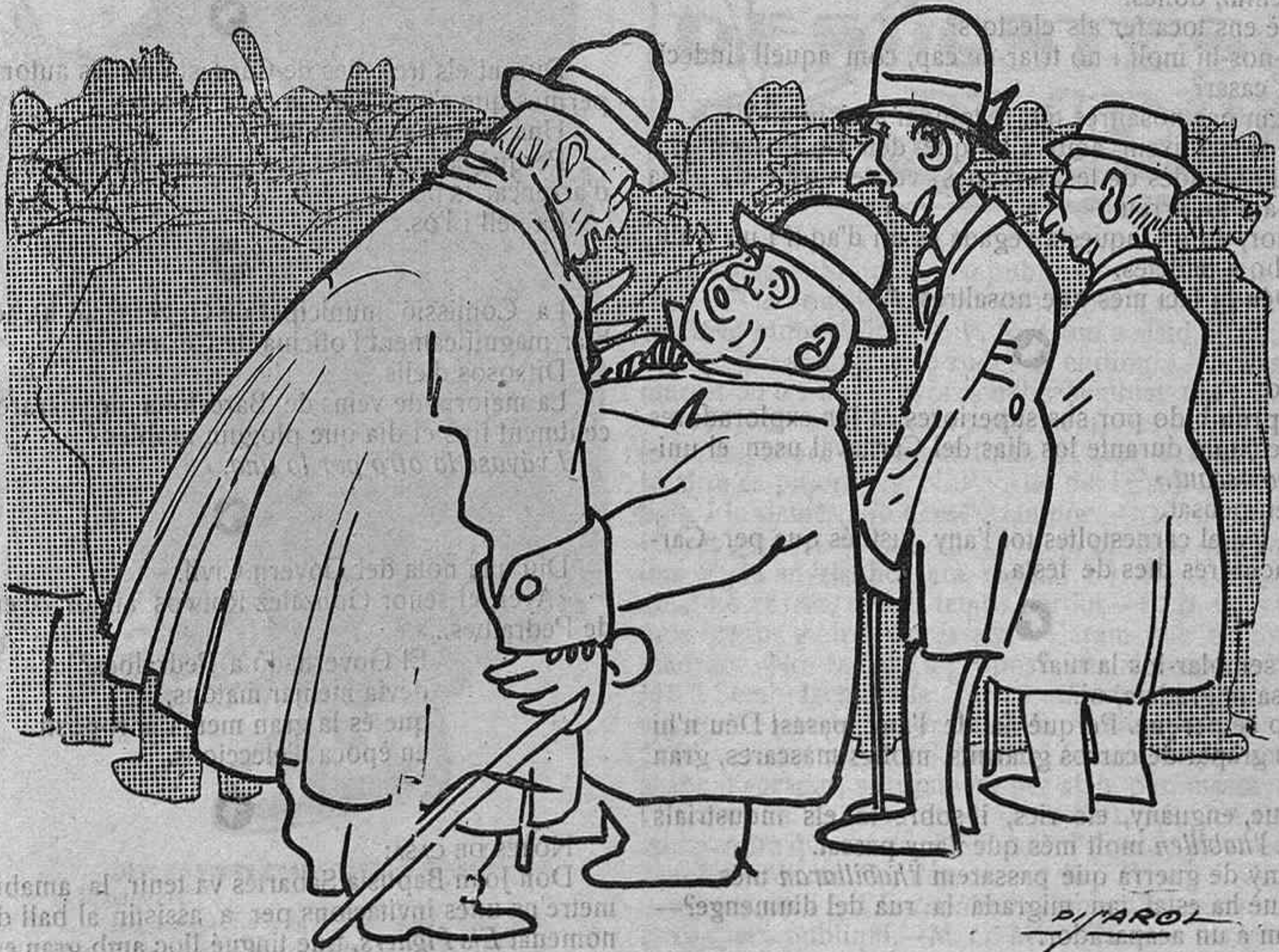
Un viatjant de comerç molt enamorat de la seva dona anava sempre pel món amb un fonògraf.

—Com és que porta aquest trasto?—li preguntaren.

—Perquè de tant en tant, hi poso un disc impressionat per la meva esposa.

—Ah, ja!... I així es fa l'il·lusió de que la té al costat.

—Sí, senyor. Amb l'aventatge de que la faig callar quan m'acomoda.

P. JAROL

—Què és, tanta gent?

—Una carretilla de carbó.

—D'això se'n diu art simplista.
—Sí, vaja,... una simpleria.

Esquellots

Els dos partits kolosos barcelonins ja han parit les respectives candidatures.

Per un cantó tenim: En Lerroux, En Giner, En Largo Caballero, En Domingo i En Pich.

Per l'altre, En Cambó, En Rusiñol, En Rahola, En Morera i Galícia i En Batlle.

Ja els tenim, doncs.

Ara què ens toca fer als electors?

Pensar-nos-hi molt i no triar-ne cap, com aquell indecís que's volia casar?

No serem pas nosaltres qui recomani això ni allò.

Perquè si ens fixem amb allò que deia En Pitarra: «La qüestió és l'honoradès de les persones» veurem que de bona gent n'hi ha a tot arreu.

Lo millor, doncs, aquesta vegada és un d'aquí i un d'allí, o sinó fer-ho a palletes.

I que Déu hi faci més que nosaltres.

Llegeixo:

«Se ha prohibido por sus superiores, a los exploradores barceloneses, que durante los días del Carnaval usen el uniforme de *boy-scout*.»

Molt ben pensat.

Els que fan el carnestoltes tot l'any just és que per Carnestoltes facin tres dies de festa.

Què va semblar-los la rua?

Una cosa migradeta, oi?

Oh, i no sé perquè. Perquè la de l'any pasast Déu n'hi doret!... Un grapat de carros guarnits, moltes màscares, gran animació.

I això que, enguany, els rics, i sobre tot els industrials que poden, l'*habillen* molt més que l'any passat.

I cada any de guerra que passarem l'*habillaran* més.

—Per què ha estat tan migrada la rua del diumenge?—
preguntarem a un acaparador.

Aneu-ho a sapiguer!...—ens va respondre.—Però no's poden queixar els badocs... Fou migrada... però sorollosa!

En un telegrama publicat en els diaris del diumenge, veiem que el gran actor català Enric Borràs s'ha contractat al «Español» de Madrid, per a debutar allí amb drama castellà a ultims d'aquest mateix mes.

Si la nova resulta veritat, no cal dir que nosaltres no fem sinó sentir-ho amb tota l'ànima.

Tot desitjant-li, naturalment, molta sort, molts llores i molts quartos.

Dimarts passat, *El Noticiero* va sortir imprès en paper blau.

Com que aqueix diari està a punt de comprar-lo «La Lliga», no va estranyar-nos gens el canvi de color.

Es qüestió de martingala.

La martingala que gasten els botiguers de robes per enllepolir a les compradores.

Demà sortirà de color de rosa. Però el color germanòfil ja ningú li treu del damunt.

Ni En Cambó.

Solament a la barriada de la Sagrerà, han sigut suprimits vinticinco fanals públics.

Adelante con los faroles!...

Es a dir, endarrera.

Perquè, de seguir amb aqueixes supressions aviat ens suprimiran la lluna els dies que'n fa, i això semblarà un barri de Les Batueques.

Llegeixo:

«Ayer, de madrugada, se declaró un violento incendio en una fábrica de ligas.»

Menos mal que a una *Liga* que jo conec no li ha passat res.

D'olor a xamusquina ja'n fa, que diguessim, però ara per ara, com a foc, segons En Pol, no sent altre foc que el del entusiasme.

Durant els tres dies de Carnestoltes les autoritats no han permès que s'anés amb la cara tapada.

Una mida bastant inútil.

Perquè a molta gent per a treure-li la careta se li hauria d'arrencar la pell.

La pell i l'òs.

La Comissió municipal de Governació ha acordat amoblar magníficament l'oficina de Cerimonial.

Ditxosos d'ells.

La majoria de veïns de Barcelona no pararem casa decentment fins el dia que ploguin mobles.

I váyase lo otro por lo uno.

Diu una nota del Govern Civil:

«Ayer, el señor González Rotwos almorzó en una finca de Pedralbes...»

El Governadó a Pedralbes?

devia menjar matóns,

que és la gran menja apropòsit en època d'eleccions.

NOTES DE CASA:

Don Joan Baptista Sabartés va tenir la amabilitat de remetre'ns unes invitacions per a assistir al ball de màscares nomenat *Els Figuers*, que tingué lloc amb gran esplendor en el seu acreditat establiment.

Mercès.

Rigurosament històric:

El nostre inconmensurable Ajuntament anava a reunir-se en sessió ordinària.

Molt abans de començar, un serie de desvagats, entre els quals hi abundaven d'aquells que al matí van als judicis del Palau de Justícia, a les tardes a les sessions del Municipi i a les nits a dormir als bancs de la Plaça de Catalunya, feien cua a la porta de la Plaça de Sant Miquel.

L'aglomeració era gran i el nostre mai prou volgut amic i glorificat Ribé, es vegé obligat a intervenir-hi, car degut a la molta aglomeració l'ordre perillava.

En això passà una dona del poble amb un cabacet a les mans i demana tanda.

—On aneu, mestrea—li preguntà En Ribé.

—A buscar carbó: com que veig que aquí la gent també fa cua...

I En Ribé, malgrat ésser home de recursos i paraules, li costà Déu hi ajuda convèncer a la bona dona de què l'Ajuntament no era una carboneria.

I—oh conflicte!—en el precís moment que la dona es retirava convençuda, sortia el nostre gran Junoy de la Casa Gran i aquella representanta del sexe dèbil s'indignà de nou amb En Ribé exclamant:

—Aquest home m'ha enganyat! Aquest home m'ha enganyat! Vès si aquí no és a casa un carboner, si ara surt l'amo!

—¿Que no vareu anar a veure la processó de la Bona Mort?

—No, senyor; no'm fa il·lusió a mi. Com que tinc el marit que és comediant i tot l'any hi va de cucurulla...

I, per culpa de don Emili, l'*Hindenburg* dels nostres urbans va ésser titllat «d'enreda femelles»...

I En Merino i En Puigdoménech encara riuen...

Copiem, admirats de *El Imparcial* de Madrid:

«EL PRIMER ACTOR DEL ESPAÑOL

Vacante el puesto de primer actor de la compañía del Español por el paso de Miguel Muñoz al Odeón, D. Federico Oliver se desvive por llevar a la cabeza del cartel de su teatro un nombre prestigioso.

En vista del tremendo fracaso artístico y financiero del teatro catalán en Barcelona, el Sr. Oliver ha requerido a Enrique Borrás, y el eminente trágico se encuentra en Madrid y en negociaciones con la Empresa del Español.

Los bien enterados afirman que el contrato está ya a punto de ser firmado, y que Borrás se presentará en el Español en esta misma temporada.»

Ens plauria que fos el nostre amic, el propi don Enric Borrás qui es cuidés de desmentir aquesta notícia.

No hi veiem el «tremendo fracaso».

Al «Novedades», en la temporada que acaba, s'hi han guanyat diners i s'hi ha fet art.

I qui digui lo contrari és que té pa al ull o que li convé... fer córrer boles.

En un exàmen de «Lliçons de Coses», el professor pregunta a un dels seus petits alumnes:

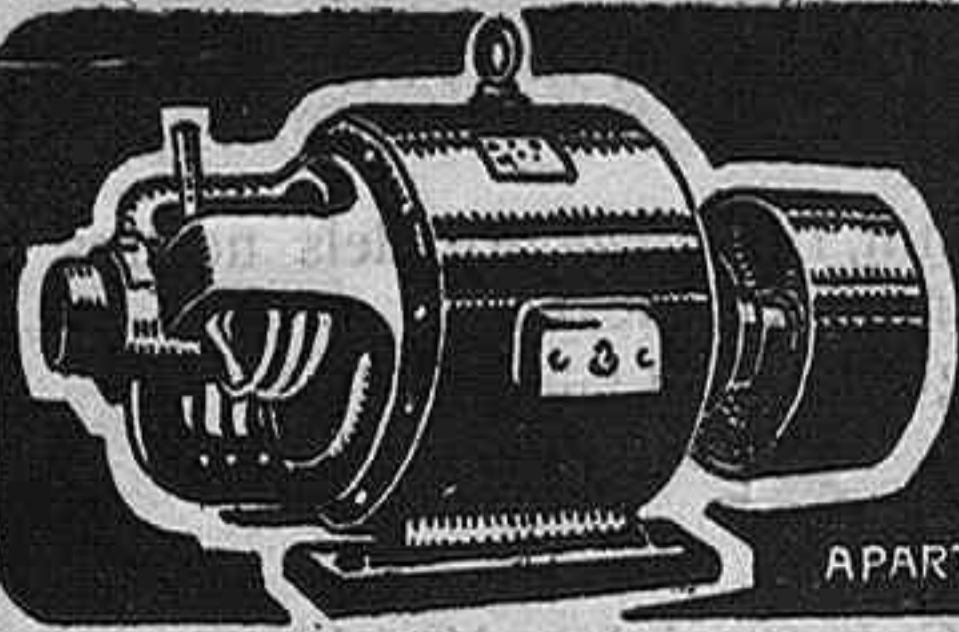
—Sabria dir-me alguna cosa sobre el cotó?

L'alumne, tot decidit:

—Sí, senyor. El cotó és allò que serveix per tapar les orelles del meu papa i per omplir les cotilles de la meva mama.

B. Delgas: Si ho ha vist publicat senyal que ha anat bé,— Joan B. Carbonell: Massa dramàtic per a un setmanari essencialment humorístic.—A. P. R.: Com a xisto no està mal; lo que no pot anar ni amb rodes és el dibuix.—Sense firma: El ninotet de les tres senyores m'ha semblat molt magriscolis.—C. Bigai: La *intima*, de pensament, seria aprofitable, però la forma, sobre tot cap al final, és poc cuidada. Lo altre... lo altre és pitjor.—N. N. P.: Allò de l'*Ecce-Homo* no'm satisfà. I lo demés... lo demés tampoc.—Perusso: Té un escàs interès general.—Macarró: Dibuixi, dibuixi, que vostè d'aquí dos o tres anys ho farà regular. J. R.: Vostè, no; vostè deixi-ho córrer, que és temps perdut.—F. B. C.: «Voldria en mos braços tenir-te apressada». Caram que és murri!—Llimadracs: No és cosa a propòsit per al nostre setmanari.—Martí Sembrasembrada: Tenen un petit defecte els contes de vostè; són poc intencionats. Una intenció de *patufet* que no és lo que ens convé.—S. Tapies: Aqueix *modest* dibuix no'ns acaba d'agradar, segurament per això, per massa modest.—F. Gironella: Estan molt bé; però d'això, del *No passareu!* ja comprendrà que en té l'exclusiva l'Apeles Mestres.—Antoni Monfort: Massa *floralescos*.—J. M.ª Prous i Vila: La que m'agrada més és l'*Instantània*; i encara aquesta no li asseguro que's publiqui.—M. G. Mir.: Els uns tenen massa picardia i els altres poca.

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa
ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

APARTAT 189

MÉNDEZ NUÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

El millor remei per a curar el **ESTRENYIMENT CRÒNIC** I evitar les seves fatals conseqüències és el **LAXOL AMARGOS**

Precís regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

CAÇADORS!

Les millors espadenyes
més ben construïdes,
sòlides i còmodes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

ANEMIA, CLOROSIS, PALIDEZ,
DEBILIDAD, OPILACIÓN, ESTERILIDAD, DESGANA,
se curan rapidamente usando las célebres

PILDORAS **RESTAURADORAS** DE LA SALUD DE **GONZALO FORMIGUERA**

De venta en todas las principales farmacias y depósitos de específicos de España, América y Filipinas a 2'50 Ptas el frasco de 100 pildoras y 1'50 Ptas el de 50 pildoras.- Son falsificados los frascos que no digan **GONZALO FORMIGUERA**.

Depósito General - G. FORMIGUERA - Diputación, 304 - BARCELONA

Antoni López

IMPRESSOR

IMPRESSIONS COMERCIALS

EDICIONS

TREBALLS DE LUXE I FANTASIA

Olm, 8. **BARCELONA**

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

L'AMBIGOTTE HERMANOS
Sinonimos Urolitropina - Hexametileno Ielramina - Formina

PIDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

BLOKS NOTES
a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

V^{DA} DE P. BONET

REPRODUCCIONS
ARTÍSTIQUES

FOTOLITOGRAFIA

FOTOGRAVAT

AUTOTIPIA

TRICROMIA

Aribau, núm. 9, interior
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

OBRA NOVA

ACABA DE SORTIR

En Josepet de Sant Celoni

Novel·la picaresca per **Santiago Rusiñol**

EDICIO POPULAR

Un tom de 260 pàgines, 1'25 ptes.

D'aquí pocs dies es posarà a la venda

“Souper-Tango”

Obra satírica en un acte, de **SANTIAGO RUSIÑOL**

Sainet representat una sola nit en el Teatre de Novetats

Molt aviat

LA CASA DE L'ART

Sainet en un acte, per **SANTIAGO RUSIÑOL**

OBRA NUEVA DE

Vicente Blasco Ibáñez

MARE NOSTRUM

NOVEL·LA

Un tomo 8.º, pessetas 4

Aviat

Hores d'amor i de tristesa

per **ADRIA GUAL**

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravís, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

BUFANT S'INFLEN

El còs electoral a punt de reventar